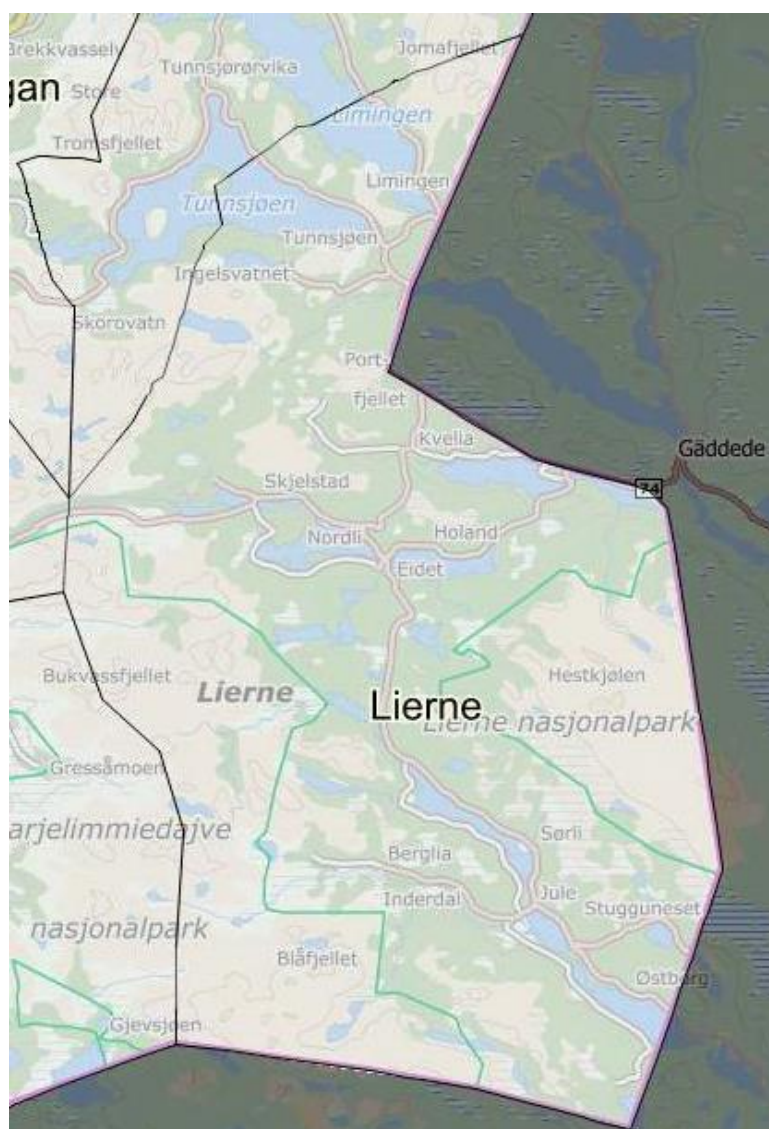

Lierne kommune
Det gode vertskap

**Planprogram for kommuneplanens arealdel –
2016-2025**

Fastsatt av Lierne formannskap 8.3.2016

Innhold

1 Innledning.....	3
1.1 Prioriterte planbehov/-oppgaver i planstrategiperioden 2012-2015.....	3
1.2 Hva skal et planprogram inneholde?	3
1.3 Rettslig status	3
1.4 Oppgaver og hensyn i planleggingen	3
2 Status - Utviklingstrekk.....	4
2.2 Næringsutvikling	4
2.3 Samfunnssikkerhet og beredskap	5
2.4 Arealbruk.....	5
2.5 Miljø - Energi, klima og vern.....	5
2.6 Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø	6
2.7 Boligsituasjon.....	6
3 Formålet med planarbeidet.....	6
4 Nasjonale og regionale føringer	6
4.1 Utdrag av regjeringens forventninger:	6
4.2 Nord-Trøndelag fylkeskommune:	7
5 Planprosess og organisering	7
6 Medvirkning og informasjon.....	7
6.1 Politisk.....	8
6.2 Faglig.....	8
6.3 Barn og unge	8
6.4 Innbyggere, organisasjoner, grunneiere og næringsliv m.fl.....	8
6.5 Statlige og regionale myndigheter.....	8
7 Hvilke temaer skal behandles/tas opp i arealdelen.....	9
7.1 Sentrale temaer og utredningsbehov	10
8 Krav til dokumentasjon ved arealinnspill.....	11
9 Konsekvensutredning	11
10 Framdriftsplan	12

1 Innledning

1.1 Prioriterte planbehov/-oppgaver i planstrategiperioden 2012-2015

- Rullering av kommuneplanen
 - Arealdelen
 - Samfunnsdelen (*Vedtatt 8.5.2014*)
- Utarbeiding av næringsplan (*Utsatt/satt på vent.*)
- Utarbeiding av handlingsplan for viltforvaltning (*Vedtatt 25.2.2014*)
- ROS-analyse (*Gjennomført i samband med samfunnsdelen av kommuneplanen.*)

1.2 Hva skal et planprogram inneholde?

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning. For kommuneplanens arealdel hvor planprogrammet skal ligge til grunn for gjennomføring av en konsekvensutredning etter § 4-2 andre ledd, skal planprogrammet også avklare behovet og opplegget for utredninger av planens virkninger for miljø og samfunn. Planprogrammet bør også redegjøre for hvilke alternativer som skal inngå i planarbeidet. Arbeidet med planprogrammet må tilpasses hva som allerede er gjort i arbeidet med den kommunale planstrategien. Sektorene må gis anledning til å komme med innspill til planprogrammet, slik at viktige planoppgaver og aktuelle planbehov kan fanges opp og bli vurdert tidlig i planprosessen. Dette vil bidra til tidligere avklaring av planoppgaver, mindre risiko for å bruke planressurser til planer som ikke lar seg gjennomføre, og mer forpliktende deltagelse fra statlige og regionale myndigheter i planprosessene.

For kommuneplaner med retningslinjer og rammer for framtidig utbygging, normalt kommuneplanens arealdel, skal planbeskrivelsen inneholde en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn i tråd med kravene i § 4-2 andre ledd. Kravene til konsekvensutredning gjelder bare for de delene av planen som fastsetter rammer for framtidig utbygging og som innebærer endringer i forhold til gjeldende plan, ikke de elementer i planen som er en videreføring av eksisterende situasjon.

1.3 Rettslig status

Planprogrammet er ikke formelt bindende. Det er kun arealdelen av kommuneplanen som er juridisk bindende.

1.4 Oppgaver og hensyn i planleggingen

§ 3-1. *Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven (PBL)*

Innenfor rammen av § 1-1 skal planer etter denne lov:

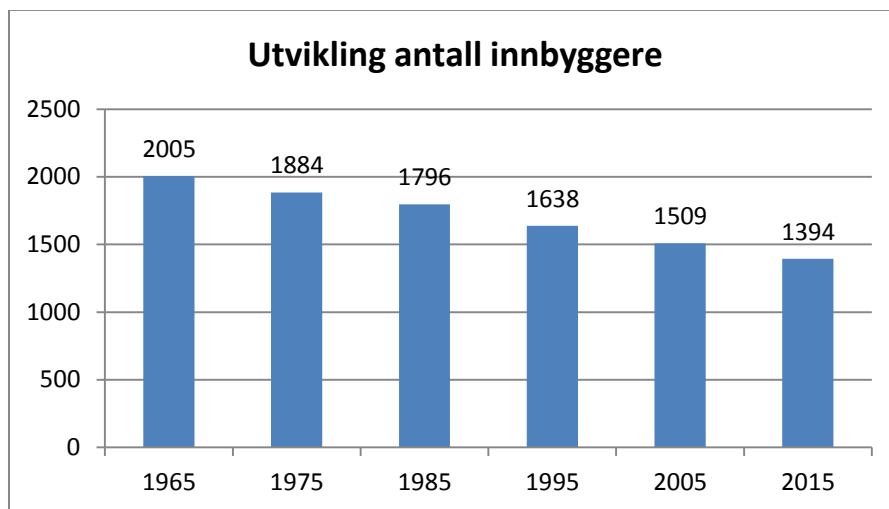
- a) *sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses*
- b) *sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer*
- c) *sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv*
- d) *legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling*

- e) legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet
- f) fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet
- g) ta klimahensyn, herunder gjennom løsninger for energiforsyning og areal og transport
- h) fremme samfunnsikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.

2 Status - Utviklingstrekk

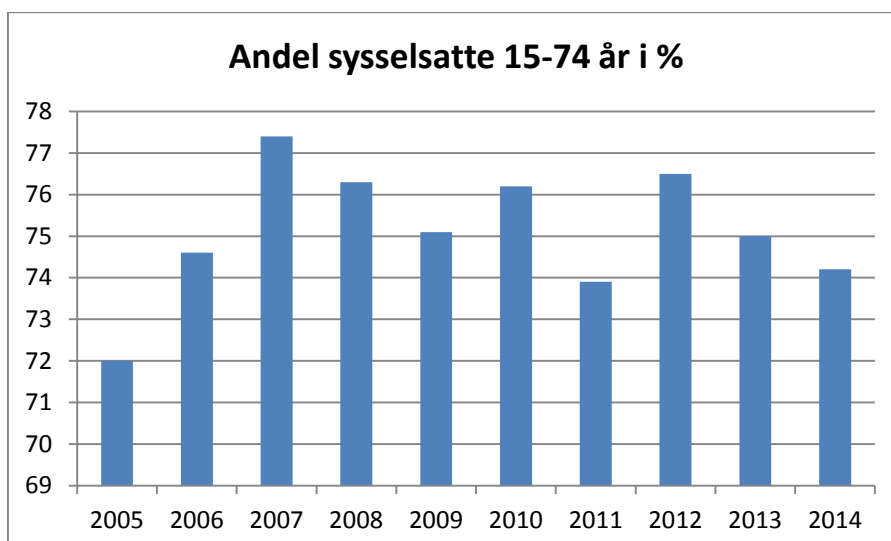
2.1 Befolkning

I perioden 1965 til 2015 har antall innbyggere gått ned fra 2005 til 1394. I siste 10-årsperiode har nedgangen vært på 7,6 prosent. Den laveste nedgangen var i perioden 1975-85 med 4,7 prosent, mens den høyeste nedgangen var i perioden 1985-95 med 8,8 prosent.

Figur 1. Viser utviklingen i innbyggerantallet i perioden 1965-2015. Kilde SSB.

2.2 Næringsutvikling

Figur 2. Viser utviklingen i prosentandelen sysselsatte i aldersgruppen 15-74 år for perioden 2005-2014. Tall for 2015 var ikke tilgjengelig i statistikkbanken. Kilde SSB.

Planprogram kommuneplanens arealdel 2016-2025

Fram til sommeren 2015 var Lierne bakeri og kommunen de 2 største arbeidsplassene i kommunen. Orkla sitt vedtak om å flytte bakerivirksomheten ved Lierne bakeri til Strande, medførte et tap av i overkant av 80 arbeidsplasser sommeren 2015.

Lierne kommune har etter søknad fått status som omstillingskommune. Målsetningen for omstillingsprogrammet er at det skal skapes minimum 130 nye arbeidsplasser i løpet av en 6 årsperiode.

2.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har ansvar for befolkningens sikker- og trygghet. Kommunen plikter å gjennomføre overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser (*ROS-analyse*) og utarbeidelse av beredskapsplaner, jfr. § 14 i lov om kommunal beredskapsplikt. Kommunen skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv., jfr. § 3-1 i PBL.

Topografien i kommunen er av slik karakter at risikoen for alvorlige naturkatastrofer er relativt lav. Likeledes er det relativt lite trafikk (*Men trafikken øst/vest er økende, p.g.a. bedre vei på svensk side.*) og andre risikoaktiviteter ("*farlig industri*") i kommunen.

ROS-analyse er gjennomført i samband med utarbeidelse og vedtak av kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 8.5.2014.

2.4 Arealbruk

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt juni 2010 og stadfestet av miljøverndepartementet oktober 2011. Planen er utarbeidet og vedtatt etter den gamle PBL. Detaljplanene (*regulering bebyggelse og disposisjonsplaner*) er av varierende alder og kvalitet. Disposisjonsplaner er en plantype som ikke er videreført i PBL av 2008-06-27.

Skal framtidige arealplaner oppfylle oppgavene og hensynene i § 3-1 i PBL må planene i større grad utarbeides og prioritere ut i fra lokale forutsetninger og ressurser, innenfor ytterrammen av de nasjonale forventninger og regelverk.

2.5 Miljø - Energi, klima og vern

Det forventes våtere, varmere og villere vær i framtiden. Dette skyldes globale klimaendringer som påvirker de store værsystemene rundt på jordkloden. Det er viktig at kommunen velger de "rette" løsningene innenfor lokale forutsetninger og økonomiske rammer.

Kommunen er en netto leverandør av fornybar energi, gjennom Tunnsjø vannkraftverk som er eid av NTE.

Ca. en tredjedel av kommunens areal er vernet i form av nasjonalparker og naturreservat. I hovedsak er hele kommunen definert som reindriftsområde. Noe som medfører store begrensninger i den frie forvaltningen av arealene.

2.6 Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunen har 2 idrettshaller med tilhørende svømmebasseng i tillegg til gode naturgitte forhold for å utøve varierte helsefremmende utendørsaktiviteter. God helse er langt mer enn fysisk aktivitet, og den enkelte innbygger har hovedansvaret for sin egen helse. Kommunens hovedansvar er å legge til rette for at den enkelte skal ha muligheten til å gjøre fornuftige valg når det gjelder fysisk og psykisk helse.

Kommunen har et aktivt kulturliv med bl.a. revy, musikk. mv. Utenom idrettsaktiviteter mangler kommunen organiserte ungdomsaktiviteter. Kommunen har 2 barnehager og full barnehagedekning, og to skoler. I sammen med lav kriminalitet, lite forurensning og støy gir dette et godt oppvekstmiljø.

2.7 Boligsituasjon

Det er ledige tomter i boligfeltet i Mebygda, hvor arbeidet med opparbeiding av vei, vann og avløp er gjennomført. I feltet Hovden og Jule er det ledige tomter. I Sandvika boligfelt er det flere ledige tomter, med det er ikke opparbeidet vei, vann og avløp.

Når det begynner å bli etablert flere nye arbeidsplasser som en følge av omstillingsprogrammet vil det oppstå et behov for mer regulert boligareal.

3 Formålet med planarbeidet

Arealdelen av kommuneplanen skal være et utviklings- og styringsverktøy som skaper forutsigbarhet og klare rammer for kommuneorganisasjonen, næringslivet, innbyggerne og andre brukere av arealer og tjenester i kommunen. Kommuneplanen er kommunens viktigste strategidokument som til enhver tid skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser.

4 Nasjonale og regionale føringer

4.1 Utdrag av regjeringens forventninger:

- *Kommunene tar i bruk mulighetene som ligger i plan og bygningsloven for prioriteringer og forenkling.*
- *I nye utbyggingsområder for nærings- og boligformål bør muligheter for bruk av spillvarme, jordvarme og sjøvarme utnyttes.*

Planprogram kommuneplanens arealdel 2016-2025

- *Det er en særskilt utfordring å sikre en helhetlig planlegging, der virkninger for naturmangfoldet ses i sammenheng for større områder og flere tiltak.*
- *Regjeringen ønsker å bidra til næringsutvikling og innovasjon i alle deler av landet, for et godt samspill mellom by og omland, og for forskning, utdanning og kompetanse bidrar til fremtidig næringsutvikling.*
- *Landbruket og utmarksressursene er viktige for mat- og planteproduksjon, bosetting og kulturlandskap. I tillegg er de en viktig ressurs for nye og grønne næringer. Det er et nasjonalt mål å legge til rette for økt verdiskaping knyttet til jord- og skogbrukets ressurser, blant annet gjennom satsning på grønt reiseliv, lokal mat med identitet og utnyttelse av bioenergi.*
- *Planleggingen skal sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv, og samiske interesser skal sikres deltakelse der disse berøres.*
- *Utvikling av områder for fritidsboliger og reiseliv gir grunnlag for viktig næringsutvikling i mange distriktskommuner.*
- *Et levende sentrum med et variert tilbud av boliger, handel, tjenester og kultur er viktig for byer og tettsteders attraktivitet og konkurransekraft.*

De nasjonale føringene vil være viktige signaler i arbeidet med å legge til rette for en variert næringsutvikling i Lierne kommune

4.2 Nord-Trøndelag fylkeskommune:

Nord-Trøndelag fylkeskommune har en relativt omfattende planstrategi for perioden 2012-2016, som er vedtatt i juni 2012. Planstrategien vil danne grunnlag som en premissleverandør under planarbeidet.

5 Planprosess og organisering

Planarbeidet legges opp med 2 faser, hvor fase 1 omfatter planprogrammet og fase 2 selve planarbeidet med arealdelen.

Det er formannskapet som er kommunens faste planutvalg, og som vil fremme forslag til vedtak i kommunestyret.

6 Medvirkning og informasjon

PBL setter krav om at det skal legges til rette for medvirkning, og kommunen skal påse at dette blir oppfylt i planprosessen, jf. § 5-1. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Kommunen vil i tillegg til tradisjonell møtevirksomhet benytte internett og sosiale medier for å sikre en best mulig informasjonsflyt og mulighet for innbyggerne til å delta aktivt i planprosessen.

6.1 Politisk

Relevante politiske råd og utvalg vil holdes orientert og inviteres til å ta del i planprosessen:

- ungdomsrådet
- eldrerådet
- råd for likestilling av funksjonshemmede
- viltnemda

Lista er ikke uttømmende.

6.2 Faglig

Interne fagmiljøer involveres direkte i planarbeidet. I tillegg vil det være naturlig å involvere/utfordre eksterne lokale fagmiljøer:

- fjellstyrene
- skogeierlaget
- bondelaget
- elgvaldene
- nasjonalparksenteret

Lista er ikke uttømmende.

6.3 Barn og unge

Gode oppvekstmiljøer og -vilkår er viktig og derfor vil barn- og unges representant ha en viktig rolle i planarbeidet:

- barn- og unges representant

6.4 Innbyggere, organisasjoner, grunneiere og næringsliv m.fl.

For å forankre planarbeidet og planen i hele lokalsamfunnet vil det være viktig å lykkes med å skape et engasjement. Derfor vil ulike typer treffpunkt være viktig for å sikre en bred deltakelse i planarbeidet:

- folkemøter
- møter med næringslivet
- møter med reinbeiteområdene (*utøverne*)

Lista er ikke uttømmende.

6.5 Statlige og regionale myndigheter

I tillegg til at alle berørte sektormyndigheter selvsagt vil få tilsendt alle aktuelle dokumenter som legges ut til offentlig ettersyn så vil kommunen melde planarbeidet inn til regionalt

planforum. Kommunen er av en oppfatning av at det er viktig å involvere sektormyndighetene i planarbeidet på et tidlig tidspunkt, for å få avklart ulike problemstillinger som eventuelt må utredes nærmere, gjennomføringer av justeringer i tiltaket/planer, legge bort urealistiske tiltak/planer, mv.

På lik linje med private aktører vil det kunne være aktuelt med ulike møtepunkt med enkelt eller flere sektormyndigheter underveis i planarbeidet.

- deltakelse i regional planforum

Lista er ikke uttømmende.

7 Hvilke temaer skal behandles/tas opp i arealdelen

§ 11-5. Kommuneplanens arealdel

Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Det kan utarbeides arealplaner for deler av kommunens område.

Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt.

Arealdelen vil bygge på samfunnsdelen, og det er derfor naturlig å ta inn satsningsområder og strategier fra samfunnsdelen:

- ta i bruk hele kommunen som resurs
- tilleggeretting for etablering og vekst i grønt reiseliv
- satsning på bergverk og industri
- grønn energiproduksjon (*bioenergi/vannkraft*)
- sikring av areal til produksjon av ren mat
- sikring av tradisjonell utmarksnæring og reindrift
- sikring av kulturlandskapet (*-miljøer*) og -minner
- tilleggeretting for utvikling av hytteområder som en del av næringsutviklingen
- tilleggeretting for etablering av gode bo- og oppvekstmiljøer
- tilleggeretting og sikring av levende grender og sentrumsområder
- økt selvbestemmelse over arealbruken

Lista er ikke uttømmende.

7.1 Sentrale temaer og utredningsbehov

Tema	Problemstillinger	Utredningsbehov/tiltak
Langsiktig arealstrategi	Hvor og hvordan skal det legges til rette for utvikling av aktivitet. Økt selvbestemmelse over arealbruken.	Konsekvensutredning.
Grendeutvikling	Sette langsiktige grendegrensler og vurdere fortetningspotensial i grendene.	Utredning som grunnlag for valg av strategier.
Sentrumsutvikling	Utbyggingsmønster som reduserer arealbruk og transportbehov, fortetningspotensial i eksisterende boligområder. Sentrumsområdene som livsløpsboområder.	Utredning som grunnlag for valg av strategier.
Boligområder	Kartlegging av framtidig behov for boligområder og valg av strategier.	Konsekvensutredning.
Næringsareal	Kartlegging av framtidig behov for næringsareal og valg av strategier.	Konsekvensutredning.
Fritidsbebyggelse	Strategier for utvidelse av eksisterende og framtidig arealbehov.	Konsekvensutredning.
Landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder (LNFR)	Bestemmelser for spredt bolig- og fritidsbebyggelse utarbeides. Strategier for å ta vare på og utvikle de ressursene LNFR områdene representerer.	Konsekvensutredning. Utredning som grunnlag for valg av strategier.
Massedeponi og massetak (<i>mineralressurser</i>)	Strategier for uttak av mineralressurser. Vurdering av behov for massedeponi.	Konsekvensutredning. Konsekvensutredning.
Samferdsel	Trafikksikkerhet	Trafikksikkerhetsplan med tiltaksdel for sentrumsområdene
Kulturminner	Registrerte kulturminner og -miljøer og -landskap vurderes lagt inn i plankartet som hensynssoner.	Innhenting av data fra eksisterende databaser.

Planprogram kommuneplanens arealdel 2016-2025

Tilpasning til nytt klima	Potensielle flom- og rasområder.	Kartlegges og vurderes lagt inn i plankart som hensynssoner.
Risiko- og sårbarhetsanalyse	For nye utbyggingsområder.	ROS-analyse integreres i konsekvensutredningen.
Slette gamle planer fra plankartet som ikke lenger er rettskraftige (<i>disposisjonsplaner</i>).		Gjennomføring i samsvar med prosedyrene i PBL.
Vurdere oppheving av reguleringsplaner som ikke er gjennomført eller blitt startet utbygd.		Gjennomføring i samsvar med prosedyrene i PBL.

Lista er ikke uttømmende.

8 Krav til dokumentasjon ved arealinnspill

Kommunen ønsker aktive grunneiere, utbyggere og andre for å fremme en god utvikling for Lierne samfunnet, når det gjelder utbyggingsområder som skaper arbeidsplasser.

Forslag til nye utbyggingsområder og andre forslag til endret arealbruk skal inneholde følgende dokumentasjon:

- Beliggenhet; GNR/BNR, kartutsnitt med inntegnet avgrensning, arealstørrelse, samt beskrivelse av ønsket endring/planer og begrunnelse.
- Type areal som blir berørt (*skog, jordbruk, annen type, mv.*) og eventuelt forventet konflikt/problemstillinger.
- Adkomstløsninger (*tilknytning til offentlig vei*).
- Liste opp konsekvenser av forslaget til endring når det gjelder miljø, påvirkning av/på eksisterende bruk av området, annen infrastruktur som eventuelt skole, barnehage, vann- og avløp, m.m.

Forslag som er godt gjennomarbeidet og levert i digital form vil være enklere å innarbeide i planen. Digitale kart leveres i SOSI format. Ta gjerne kontakt med kommunen før man eventuelt bruker mye ressurser på å utarbeide konkrete planinnspill.

9 Konsekvensutredning

§ 4-2. Planbeskrivelse og konsekvensutredning

Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området.

For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn,

Planprogram kommuneplanens arealdel 2016-2025

skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - konsekvensutredning - av planens virkninger for miljø og samfunn

Eksempler på relevante konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn som skal legges til grunn for konsekvensutredning i kommuneplanens arealdel:

- barn og unges oppvekstmiljø
- energiforbruk og -løsninger
- estetisk utforming
- flom- og rasfare
- forurensning (*utslipp til luft, støy, forurensning av jord og vann*)
- friluftsliv
- kulturminner
- landskap
- naturmangfold
- sikring av jordressurser (*jordvern*)
- trafikkikkerhet
- universell utforming

10 Framdriftsplan

Framdriftsplanen er veiledende da det i en omfattende planprosess ikke vil være unaturlig at det oppstår forsinkelser p.g.a. uforutsette problemstillinger og at prosesser og utredninger tar lenger tid enn planlagt/forutsatt.

	2015	2016						
	D	J	F	M/A/M/J/J/A	S	O/N	D	
Annonsering oppstart								
Planprogram til offentlig ettersyn								
Planprogram vedtas								
Møte i regionalt planforum								
Utarbeiding av planbeskrivelse og konsekvensutredninger								
Møte i regionalt planforum								
1. gangs behandling i formannskapet								
Plan til offentlig ettersyn								
2. gangs behandling i formannskapet								
Endelig vedtak i kommunestyret								